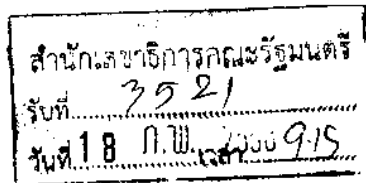

ด่วนที่สุด

ที่ วท (ปรค) ๐๒๑๑/ ๑๒๑๕

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ถนนพระราม ๖ ราชเทวี กทม. ๑๐๕๐๐

คดี 34-7
20 Nov 58

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ผลการประชุมระดับรัฐมนตรี WTO อย่างไม่เป็นทางการ ณ เมืองดาวอส สมาพันธรัฐสวิส

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๔๔๗๘ (หากไม่มีข้อทักท้วงให้ถือเป็นเรื่องที่ ครม. เห็นชอบ/อนุมัติ) เพิ่มเติม เรื่องที่ ๒๘

ตามที่ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง ผลการประชุมระดับรัฐมนตรี WTO อย่างไม่เป็นทางการ ณ เมืองดาวอส สมาพันธรัฐสวิส ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

จัดเข้าวาระ 18 ก.พ. 2558

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พิจารณาแล้ว เห็นชอบในหลักการการลดภาษีสินค้าสิ่งแวดล้อม ภายใต้การเจรจาการค้าพหุภาคีระหว่างประเทศในเวทีองค์การการค้าโลก โดยคาดหวังว่าการเปิดเสรีสินค้าเหล่านี้ นอกจากจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการใช้เทคโนโลยีเพื่อป้องกัน/แก้ไขปัญหาสินค้าสิ่งแวดล้อมของประเทศแล้ว ยังจะช่วยกระตุ้นการผลิตและการพัฒนาสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อันจะมีส่วนช่วยลดหรือบรรเทาปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยรวม อีกทั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรการดังกล่าวเกี่ยวข้องกับประเทศไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากประเทศไทยเป็นทั้งผู้ค้าในบริบทของตลาดการค้าโลก จากการที่การส่งออกเป็นรายได้หลักส่วนหนึ่งของไทยมากกว่าทศวรรษ ในขณะเดียวกัน ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่อยู่ในฐานะผู้รับความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติในบริบทของการเปลี่ยนแปลงสภาพสิ่งแวดล้อมของโลก ดังสะท้อนได้จากมูลค่าความเสียหายที่เพิ่มขึ้นจากภัยธรรมชาติที่มีแนวโน้ม รุนแรงและบ่อยครั้งขึ้นกว่าในอดีต ดังนั้น การดำเนินการในทางปฏิบัติตามมาตรการการลดภาษีสินค้าสิ่งแวดล้อมย่อมจะเป็นประโยชน์ต่อไทยได้ไม่มากนัก ทั้งในส่วนของการเพิ่มรายได้จากมูลค่าการค้าระหว่างประเทศและการลดความเสียหายจากภัยธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการการลดภาษีสินค้าสิ่งแวดล้อม ภายใต้เวทีองค์การการค้าโลกดังกล่าว ดังนี้

๑. นิยามสินค้าสิ่งแวดล้อม

๑.๑ องค์การการค้าโลกมิใช่องค์กรหลักในการกำหนดมาตรฐานในการคุ้มครองสินค้าสิ่งแวดล้อมโดยตรง ดังนั้น องค์การการค้าโลก จึงยังไม่มีนิยามสินค้าสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน หากแต่ทำได้เพียงให้แต่ละประเทศภาคีสมาชิกเสนอรายการสินค้าที่เห็นว่าเป็นสินค้าสิ่งแวดล้อม แล้วนำมาพิจารณาร่วมกัน ซึ่งมักพบว่ารายการสินค้าจำนวนมากมิใช่สินค้าสิ่งแวดล้อมจริง เช่น ไม้กวาด เบ็ดตกปลา เครื่องซักผ้า ชิ้นส่วนยานยนต์ เรือยาง และจักรยาน เป็นต้น

วิธีการพิจารณาในลักษณะดังกล่าวข้างต้นมีแนวโน้มว่าจะไม่ครอบคลุมไปถึงสินค้าเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นสินค้าที่ไทยและประเทศกำลังพัฒนามีศักยภาพในการผลิต หากแต่มีจะถูกโจมตีจากประเทศพัฒนาแล้วในเรื่องความไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็น Water Footprint

๑.๒ ขอบเขตของการเปิดตลาด (Market Access) การค้าสินค้าสิ่งแวดล้อม อาจจะถูกขยายขอบเขตกว้างไปถึงการบริการสิ่งแวดล้อมในอนาคต ซึ่งแม้ประเทศไทยจะมีศักยภาพในการพัฒนาและน่าจะได้ประโยชน์จากท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในประเทศจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศ หากแต่ประเด็น

/การบริการ ...

การบริการภายใต้ความตกลงองค์การการค้าโลกนั้น ครอบคลุมกว้างขวางกว่าเพียงการเดินทางไปใช้บริการในต่างประเทศ (Mode 2) มากนัก ทั้งนี้ หากขยายขอบเขตไปถึงการรับการลงทุนจากต่างประเทศผ่านการจัดตั้งธุรกิจ (Mode 3) ไทยอาจเสียประโยชน์ได้

๑.๓ ตามนิยามของ Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) ได้รวมสินค้าเทคโนโลยีบำบัดของเสียใน “สินค้าสิ่งแวดล้อม (Eco-products)” ด้วย ซึ่งเห็นว่าไม่น่าจะถูกต้องและเป็นธรรม ดังนั้น กระทรวงพาณิชย์ จึงควรมีท่าทีให้เฉพาะสินค้าตาม ISO Eco-products (ISO 14021,24,25) เท่านั้น ที่จัดเป็น “สินค้าสิ่งแวดล้อม” และควรเจรจาให้เริ่มต้นด้วยกลุ่มสินค้าที่ผู้ประกอบการไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน เข้าอยู่ในบัญชีก่อน หลังจากนั้นควรเพิ่มรายการแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยหารือกับสมาคมผู้ประกอบการอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ การเจรจา ควรพิจารณาว่า ความตกลงสินค้าสิ่งแวดล้อมครอบคลุมสินค้า Eco-products Directory 2013 ที่ประเทศไทยได้จัดทำขึ้น ซึ่งอ้างอิงตามมาตรฐานสิ่งแวดล้อม ISO 14020 และ ISO 14024 ซึ่งเป็นมาตรฐานในการออกฉลากให้กับผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าผลิตภัณฑ์อื่นๆในประเภทเดียวกัน

๑.๔ ประเทศไทยควรสงวนท่าทีอย่างอนุรักษ์นิยม (Conservative) ในการพิจารณานิยามสินค้าสิ่งแวดล้อม โดยหากจำเป็นต้องพิจารณา ควรพิจารณาตามความพร้อมและศักยภาพภายในประเทศของไทย ในแบบตามรายการสินค้าที่เปิดตลาด (Positive List Approach) เป็นรายการๆ ไปตามความเหมาะสม โดยพยายามหลีกเลี่ยงการพิจารณาแบบตามรายการสินค้าที่ไม่เปิดตลาด (Negative List Approach) นอกจากนี้ ควรพิจารณาสินค้าเกษตร สินค้าอุตสาหกรรม และการค้าบริการที่ประเทศไทยมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพสูง เช่น ข้าวอินทรีย์ ใช้เป็นเงื่อนไขในการแลกเปลี่ยน หากจำเป็นที่ไทยจะต้องเปิดตลาดสินค้าอุตสาหกรรมสิ่งแวดล้อมบางประเภท นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐควรร่วมกันสนับสนุนให้ไทยผลิตสินค้าสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และส่งเสริมให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยได้เปรียบประเทศอื่นๆ ที่มีค่าแรงงานถูกกว่าประเทศไทยต่อไป

๒. มาตรฐานสินค้าสิ่งแวดล้อม

จากอดีตที่ผ่านมาพบว่า ประเทศพัฒนาแล้วมักใช้มาตรฐานสิ่งแวดล้อมเป็นมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non tariff barrier) กล่าวคือ มักกำหนดให้สินค้าจากประเทศผู้ส่งออกจะต้องได้รับการรับรองมาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่กำหนดขึ้นภายในประเทศของผู้นำเข้า โดยสินค้าของผู้ส่งออกจะต้องได้รับการตรวจสอบ และทดสอบภายในประเทศผู้นำเข้า รวมทั้งจะต้องรับรองบุคลากรจากประเทศผู้นำเข้าในการเดินทางไปตรวจสอบและทดสอบแหล่งผลิตในประเทศผู้ส่งออก ซึ่งค่าใช้จ่ายทั้งหมดนี้ผู้ส่งออกในต่างประเทศจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด ทำให้เกิดเป็นต้นทุน ทั้งที่เป็นตัวเงินและต้นทุนค่าเสียเวลาในการรอรับการรับรองมาตรฐานสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นอย่างมากแก่ประเทศผู้ส่งออก และย่อมส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของผู้ผลิตในประเทศผู้ส่งออก เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ผลิตในประเทศผู้นำเข้าอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น จึงมีความเห็นว่าประเทศไทยในฐานะประเทศผู้ริเริ่มดำเนินการใช้นโยบายการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าสิ่งแวดล้อมภาครัฐเป็นประเทศแรกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อเนื่องมาเกือบทศวรรษ จึงเหมาะสมที่จะเสนอผ่านเวทีพหุภาคีองค์การการค้าโลก ให้แต่งตั้งประเทศไทยเป็นศูนย์ตรวจสอบและทดสอบมาตรฐานสินค้าสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเป็นแหล่งเผยแพร่และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาและการผลิตสินค้าสิ่งแวดล้อมประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมไปถึงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณและเทคโนโลยีจากประเทศพัฒนาแล้ว ในฐานะภาคีสมาชิกองค์การการค้าโลก

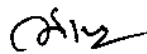
/ในการนี้ ...

ในการนี้ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ มีความพร้อมในการสนับสนุนการนำความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม รวมถึงภูมิปัญญาไทย ที่ได้สั่งสมผ่านกระบวนการวิจัย พัฒนา และคิดค้น มาอย่างต่อเนื่อง ไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ทั้งองค์กรภาครัฐและภาคอุตสาหกรรม ทั้งในส่วนของความร่วมมือกำหนดมาตรฐานสินค้าสิ่งแวดล้อมในระดับสากล การเป็นศูนย์ตรวจสอบและทดสอบสินค้าทั้งจากไทยและต่างประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตามมาตรฐานสินค้าสิ่งแวดล้อมสากลดังกล่าว ตลอดจนการเป็นแหล่งเผยแพร่และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการและอุตสาหกรรม ไทยในการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการปรับปรุงอุตสาหกรรมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานในอดีตที่ผ่านมา นั้น กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ เป็นแม่ข่ายในการจัดประชุมระดับความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการจัดทำ Background data ด้านสถิติ/การค้า ฯลฯ ซึ่งหากยังใช้แนวทางนี้ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สามารถเข้าไปมีบทบาทด้านการให้ข้อมูลวิชาการ ในด้านประโยชน์ของเทคโนโลยีต่อสิ่งแวดล้อมในบริบทของไทย รวมถึงการให้ข้อมูลระดับความพร้อมของผู้ประกอบการไทย (ทั้งผู้ผลิต และผู้ประกอบการที่ใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถกำหนดท่าทีที่เหมาะสมต่อไป อนึ่ง ในช่วงเวลาเดียวกันกับที่ WTO จะหาข้อสรุปสำหรับ Environmental goods ทาง UNFCCC ก็มีการเดินหน้าเจรจา เพื่อจะหาข้อสรุปสำหรับมาตรการจัดการกับ Climate Change ให้ได้ภายในปลายปีนี้เช่นกัน การเจรจาในสอง เวทีนี้อาจเป็นคนละเวทีกัน แต่การจะทำตามคำมั่นที่ (จะ) ให้ไว้กับ UNFCCC ได้ต้องอาศัย Environmental goods และตลาด Environmental goods จะโตได้ต้องอาศัยมาตรการกระตุ้น/ส่งเสริมจาก UNFCCC Climate deal จึงเห็นว่า “หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” ในการเจรจา/กำหนดท่าทีในสองเรื่องนี้ น่าจะประสานงานกัน ทั้งนี้ เห็นว่า ปัจจุบันยังไม่มีรายชื่อกระทรวงพลังงาน ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเจรจา Environmental goods

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิเชฐ ดุรงคเวโรจน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สำนักงานปลัดกระทรวง

โทร. ๐ ๒๓๓๓ ๓๔๖๗

โทรสาร ๐ ๒๓๓๓ ๓๔๓๘

E-mail jindamas@most.go.th